

Motion till riksdagen 2024/25:1086

av **Helena Storckenfeldt (M)**

Särskilt begåvade barns möjligheter i skolan

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillvarata barns särskilda begåvningar under skoltiden samt överväga ändring i läroplanerna och Skolverkets allmänna råd och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Särskild begåvning borde vara till fördel för den som besitter förmågan men även för samhället i stort. Så är dock inte alltid fallet. I skolan inriktas undervisningen i stor grad på att stödja elever med inlärningsproblem snarare än att nyttja och ytterligare stimulera elever med särskild begåvning. Många tror att dessa barn kommer att klara sig själva och lyckas väl i livet på egen hand. Men de blir ofta uttråkade i skolan och lär sig att använda systemet för att klara sig igenom det med så lite ansträngning som möjligt. Istället för att sträva mot sina egna intressen och mål i skolan, tenderar de att bara följa med strömmen. Risker är att de tappar lusten och lär sig mindre istället för ännu mer.

Särskilt begåvade barn diskuteras ofta som en enhetlig grupp. När de ses som olika delgrupper tenderar det att göras utifrån skillnader i intellektuella förmågor, talanger eller intressen snarare än från en sammanfattande bild av beteenden, känslor och behov. Man kan läsa om kreativa begåvade, intellektuellt begåvade, begåvade med inlärnings-svårigheter eller konstnärligt begåvade. Genom forskning och empiri har sex olika typer av särskilt begåvade barn definierats: framgångsrika, utmanande/kreativa, osynliga, avhoppare/arga, dubbelt särskilda samt självständiga. Samtliga karaktärer har olika behov för att frigöra sin begåvning på bästa sätt och det måste vara skolans ansvar att ge alla dessa begåvade barn optimala förutsättningar att utvecklas.

Begåvade kan dock inte ses som en enhetlig grupp. Personligheten beror på både livserfarenheter och arvs massa. Alla begåvade barn påverkas inte på samma sätt av sina förmågor. De påverkas även av sina familjer, sin utbildning, sina relationer och sin

personliga utveckling. Lärare och föräldrar behöver förstå de kognitiva, emotionella och sociala behov som begåvade barn har. Ett barn bör dock inte definieras utifrån kategorierna – man kan stämma in på flera typer, samtidigt eller över några års tid. Beteenden, känslor och behov ändras ofta när man är ung.

Den allmänna kunskapen om särskild begåvning hos barn är låg i samhället rent generellt. Inom skolan finns medvetenheten, men den får ofta stå tillbaka för prioritering av andra pedagogiska insatser. Därmed förlorar dessa elever möjligheten att till full kapacitet få utlopp för sina förmågor och i senare skede förlorar samhället viktig missutnyttjad kraft. Det behöver därför riktas särskilt fokus på att tillvarata barns särskilda begåvningar under skoltiden. Genom särskilda handlingsplaner på kommunal nivå i kombination med förtydligade insatser i Skolverkets läroplaner, kan de särskilt begåvade barnens möjligheter att utveckla sina förmågor därmed förbättras avsevärt.

Helena Storckenfeldt (M)